

EWA DOMAGAŁA-ZYŚK
Katedra Pedagogiki Specjalnej KUL

SPRAWOZDANIE
Z PROGRAMU „EUROPEAN AUTUMN SEMINARS 2008”
Lublin, 12-22 listopada 2008 r.

W dniach 12-22 listopada w Instytucie Pedagogiki KUL odbył się kolejny Program Intensywny Erasmusa, który nazwaliśmy *European Autumn Seminars 2008*. Była to druga edycja projektu zatytułowanego *Budowanie społeczeństwa obywatelskiego i zwalczanie wykluczenia społecznego jako zadania pracy socjalnej*, który miał miejsce w naszym Instytucie w kwietniu 2008 r. Większość wykładów i seminariów odbywała się tym razem w gościnnym Domu Spotkań w Dąbrowicy koło Lublina.

W listopadowym programie wzięło udział 30 studentów i 9 nauczycieli z 8 uniwersytetów Europy. Tak więc oprócz wykładowców i studentów naszej uczelni uczestnikami byli studenci i profesorowie z Finlandii (University of Applied Sciences w Kouvola), Niemiec (Catholic University of Applied Sciences Northrhine-Westfalia w Münster), Słowacji (Catholic University w Ružomberoku), Hiszpanii (University of Sevilla oraz Deusto University z Bilbao), Litwy (Vytautas Magnus University w Kownie), Turcji (Baskent University w Ankarze).

Tematyka wykładów i dyskusji *Europejskich Jesiennych Seminariów 2008* koncentrowała się wokół charakterystyki różnych pól wykluczenia społecznego w kontekście europejskim oraz poszukiwania skutecznych i innowacyjnych metod pracy socjalnej. Wykłady inauguracyjne program wygłosili: dziekan Wydziału Nauk Społecznych, ks. prof. KUL dr hab. Marian Nowak, który wykład poświęcił zagadnieniom etyki pracy socjalnej, oraz dyrektor Instytutu Pedagogiki KUL, prof. KUL dr hab. Alina Rynio, która przedstawiła wykład pt. *Kościół a polityka społeczna w odniesieniu do osób starszych*. Pierwsze spotkanie w uroczysty sposób zostało zakończone przez występ chóru z Domu Kultury w Krasnymstawie, który prowadzi mgr Zyta Sawicka. Pięknie, z zaangażowaniem zaśpiewane tradycyjne polskie pieśni religijne i patriotyczne pozwoliły uczestnikom na przeżycie chwili zadumy i poznanie istotnego fragmentu kultury Polski.

W trakcie kolejnych trzech dni studenci mieli okazję poznać przede wszystkim charakterystyczne problemy socjalne społeczeństwa polskiego, dzięki seminariom przygotowanym przez wykładowców z KUL-u, prof. dr. hab. M. Nowaka i dr Ewę Domagałę-Zyśk (*Kształcenie pracowników socjalnych w perspektywie europejskiej*), oraz przedstawicieli samorządu lokalnego odpowiedzialnych za organizację pracy socjalnej na terenie Lublina, dyrektora MOPR Antoniego Rudnika oraz dyrektor Zespołu Poradni nr 2 Grażynę Soszyńską. Dużym zainteresowaniem cieszyły się

także wystąpienia przedstawicieli organizacji pozarządowych, którzy zaprezentowali podejmowane przez siebie różne formy pracy na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną (Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, reprezentowane przez przewodniczącą Koła w Świdniku, Wandę Ratajczak, oraz psychologa, dr Bożenę Sidor), osób z chorobą alkoholową (bracia kapucyni z Ośrodka Apostolstwa Trzeźwości im. Ojca Benignusa Jana Sosnowskiego w Zakroczymiu) oraz dzieci ulicy (dr Anna Kurzeja z Klubu Włóczykiów w Bytomiu). W popołudniowych dyskusjach panelowych wzięli udział także wykładowcy KUL, prof. dr hab. Adam Biela, dr hab. Wojciech Otrębski, dr Dorota Kornas-Biela, ks. mgr Maciej Hułaj. Ten etap programu zakończony został w sobotnie południe wzruszającym spektaklem w wykonaniu uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej z Koła PSOUU w Świdniku.

Wysoko cenionym przez uczestników uzupełnieniem seminariów były wizyty w instytucjach pracy socjalnej na terenie Lublina. Studenci mogli więc odwiedzić nieletnich mieszkających w schronisku w Dominowie i dorosłych pacjentów Hospicjum Dobrego Samarytanina, pobawić się wspólnie z dziećmi w Domu Świętego Józefa oraz z podopiecznymi Centrum Wolontariatu w schronisku dla uchodźców. Wspólnie z wolontariuszami i pracownikami Bractwa Miłosierdzia im. Brata Alberta w Lublinie wydawali posiłki dla bezdomnych, wykonywali kartki świąteczne z mieszkańcami Domu Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty oraz przygotowywali posiłek z uczestnikami Warsztatów Terapii Zajęciowej w Stowarzyszeniu Misericordia. Z dużą sympatią studenci przyjęli propozycje spędzenia sobotniego wieczoru z instruktorką Uniwersytetu Trzeciego Wieku, p. Zofią Zaorską, która zaproponowała naukę tańców integracyjnych, lubianych i przez młodzież i przez osoby starsze.

Kolejnym elementem programu były międzynarodowe seminaria przygotowane przez zagranicznych wykładowców. Pracując w dwunarodowych parach, profesorowie z uczelni uczestniczących w programie przygotowali seminaria dotyczące następujących zagadnień: *Organizacje non-profit w społeczeństwie obywatelskim* (prof. Georg Albers, prof. Ertan Karmangolou); *Prawa człowieka a etyka pracy socjalnej* (prof. Harri Makkinen, prof. Stanisław Kosci); *Współczesna szkoła: integracja i inkluzja uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi* (prof. Adame Zacharias); *Praca socjalna z osobami uzależnionymi od alkoholu: modele, metody, doświadczenia* (prof. Remigijus Civinskas). Zagadnienia międzykulturowości pracy socjalnej były prezentowane podczas seminariów z prof. Rosą Santibanez. Seminaria zostały wysoko ocenione przez uczestników, ponieważ umożliwiły im nabycie profesjonalnego, międzynarodowego spojrzenia na problemy klientów pomocy społecznej oraz zapoznały z modelowymi rozwiązaniami stosowanymi w różnych krajach. Dyskusje często nie kończyły się w salach, ale przenosiły do jadalni i na korytarze.

Podobnie jak i w wiosennej edycji projektu, studenci aktywnie tworzyli jego program, prezentując w czasie wieczornych sesji główne problemy socjalne swojego kraju, znane im sposoby ich rozwiązywania oraz system kształcenia pracowników socjalnych/pedagogów na własnych uczelniach. Spotkania kończyły się zazwyczaj degustacją narodowych słodczy, wymianą folderów, czasem tańcem i zabawami integracyjnymi.

Spotkania kulturalne w trakcie programu zostały tak przygotowane, aby nawiązywały do tematu głównego seminariów: występujący pierwszego dnia chórzyci były to głównie osoby w podeszłym wieku, a sobotni spektakl teatralny przygotowały osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Do tematu seminariów nawiązywał także zaproponowany uczestnikom spektakl Sceny Plastycznej KUL pt. *Odechodzi*, który w mistrzowski sposób wprowadził publiczność w nastrój refleksji nad chorobą, starością i śmiercią. Ważnym momentem była niedzielna msza święta odprawiona w języku angielskim przez JE biskupa Ryszarda Karpińskiego.

Wyniki przeprowadzonej w ostatnim dniu ewaluacji programu ukazały, że studenci ocenili *Europejskie Jesienne Seminaria 2008* bardzo wysoko: byli usatysfakcjonowani poziomem seminariów (90%), uznali za istotne dla swojego wykształcenia i przyszłej pracy zawodowej wizyty w instytucjach pracy socjalnej (86%). Za bardzo dobre uznali także przygotowane przez studentów prezentacje systemów pracy socjalnej w poszczególnych krajach (80%). Studenci byli zadowoleni zarówno z organizacji przygotowań do programu (86%), jak i ze wsparcia organizacyjnego w trakcie seminariów (90%). Podobało im się miejsce zakwaterowania (96%) oraz zaproponowane posiłki (63%). Jako otwartą i przyjacielską ocenili atmosferę panującą w czasie seminariów (96%).

Prawie wszyscy studenci określili program jako znaczące doświadczenie, które ubogaciło ich studiowanie i pomogło im nie tylko lepiej zrozumieć specyfikę problemów społecznych w różnych krajach, ale także poznać lepiej przyszłych pracowników socjalnych i pedagogów z różnych krajów, z którymi kiedyś będą pracować we wspólnej przestrzeni społecznej Europy. 93% studentów pragnęłoby ponownie uczestniczyć w podobnym wydarzeniu, wielu też przyznało, że po powrocie na uczelnie będzie rekomendowało udział w takich programach innym studentom. Tak pozytywna ewaluacja zarówno dla koordynatorów programu, ks. prof. dr. hab. Mariana Nowaka i dr Ewy Domagały-Zyśk oraz pracowników Instytutu Pedagogiki zaangażowanych w jego przygotowanie i przeprowadzenie (dr B. Sidor, dr D. Bis, mgr J. Mazur, mgr A. Linca, mgr K. Uzar), jest potwierdzeniem, że studenci dysponują umiejętnościami językowymi umożliwiającymi im aktywny udział w takich programach międzynarodowych, oczekują ze strony uczelni działań zmierzających ku umiędzynarodowieniu kształcenia oraz są coraz bardziej zainteresowani uczestnictwem w różnych innowacyjnych formach kształcenia.